

SPEERPUNTENNOTA

Eerstelijnszone Kempenland

Beste beleidsmaker,

In het licht van de nieuwe meerjarenplannen van de lokale besturen bieden we u graag een nota aan met een **aantal thema's** die als **prioriteit** naar voor geschoven werden door patiëntenorganisaties, vrijwilligersorganisaties en mantelzorgverenigingen. Deze thema's zijn als speerpunten opgenomen in het **huidige beleids- en actieplan** van Eerstelijnszone Kempenland en zijn breed ondersteund door welzijnsverenigingen, lokale besturen en eerstelijnsactoren. Op basis van deze speerpunten heeft ELZ Kempenland prioriteiten bepaald, doelstellingen en acties geformuleerd die opgenomen werden in het beleids- en actieplan. Het volledige beleids- en actieplan kan u raadplegen op [onze website](#).

Om deze nota op te maken hebben we opnieuw ons oor te luisteren gelegd bij de patiëntenorganisaties, vrijwilligersorganisaties en mantelzorgverenigingen die in de zorgraad samengebracht zijn onder de cluster PZON. Op basis van deze input hebben we aanbevelingen en suggesties geformuleerd voor de beleidsmakers. Deze aanbevelingen en suggesties werden eveneens besproken op de cluster zorg, lokale besturen en de cluster welzijn.

Wat is een eerstelijnszone?

Een eerstelijnszone is een netwerk van eerstelijnsaanbieders in een geografisch afgebakend gebied. Voor eerstelijnszone Kempenland bestaat dit geografisch gebied uit 10 lokale besturen, waaronder twee steden en 8 landelijke gemeenten (Hoogstraten, Turnhout, Ravels, Oud-Turnhout, Vosselaar, Beerse, Rijkevorsel, Baarle-Hertog, Arendonk, Merksplas)

De zorgraad stuurt de eerstelijnszone aan en bestaat als vzw uit een algemene vergadering, een bestuursorgaan en een dagelijks bestuur.

De Vlaamse overheid erkent en subsidieert de zorgraad. In Vlaanderen en Brussel bestaan er 60 vzw's zorgraden, evenveel als het aantal eerstelijnszones.

De zorgraad is een netwerkorganisatie waar alle zorg- en welzijnsactoren, de lokale besturen, patiëntenverenigingen, mantelzorgverenigingen en vrijwilligerswerkingen zoveel mogelijk worden betrokken. Op bestuursniveau, in de algemene vergadering en in werkgroepen worden deze actoren ingedeeld in 4 verschillende clusters, namelijk de cluster zorg, cluster welzijn, cluster lokale besturen en de cluster PZON (personen met een zorg- en/of ondersteuningsnood).

Waarom bestaan we?

Als we vandaag kritisch naar het zorg- en welzijnslandschap kijken dan stellen vooral burgers of personen met een zorg- en/of ondersteuningsnood vast dat dit landschap complex is. We krijgen vanuit onze cluster PZON regelmatig de opmerking dat mensen de weg niet vinden en doorgaans niet weten bij welke zorg- of welzijnspartner ze aan de deur moeten kloppen. Verder wordt er aangegeven dat het aanbod versnipperd is. Tenslotte zijn er duidelijke signalen dat het aanbod de laatste jaren onvoldoende is (tekort aan huisartsen, tandartsen, verpleegkundigen, psychologen, kinesitherapeuten,...). We zijn er als zorgraad van overtuigd dat er vandaag forse inspanningen geleverd worden door alle zorg- en welzijnsactoren én door de lokale besturen, maar we zijn er eveneens van overtuigd dat er vraag is naar meer afstemming, meer samenwerking en krachtenbundeling.

De eerste lijn staat onder druk. Toenemende vergrijzing, multipathologie, armoede en sociale uitsluiting, toenemende chronische en complexe zorg, globalisering en individualisering, toenemende digitalisering zorgen voor een wijzigende zorgvraag en noodzaken tot een hertekening van het zorg- en welzijnslandschap.

Om deze hertekening mee vorm te geven, om de samenwerking te bevorderen tussen partners, om het werk van lokale overheden en zorg- en welzijnsactoren beter af te stemmen, om ondersteuning te bieden en te ontzorgen daar waar het kan, kortom te streven naar geïntegreerde zorg: daarom bestaan we.

Traject

Om deze nota inhoudelijk vorm te geven hebben we de verschillende clusters van onze eerstelijnszone bevroegd (cluster PZON, cluster welzijn, cluster zorg en cluster lokale besturen). De leden van de clusters hebben input gegeven, aanbevelingen en suggesties geformuleerd op onze vier speerpunten met als doel informatie aan te reiken aan de beleidsmakers.

Het beleids- en actieplan van ELZ Kempenland is gebaseerd op een omgevingsanalyse die u op [onze website](#) kan terugvinden. We hebben recent de omgevingsanalyse uitgebreid met een datarapport over tekorten in de zorg, eveneens terug te vinden op onze website.

Onze speerpunten

Betaalbaarheid van zorg

INLEIDING

Op basis van signalen uit het werkveld van mantelzorgorganisaties, patiëntenorganisaties en vrijwilligersorganisaties komt het verhaal van betaalbaarheid van zorg nogal eens aan de oppervlakte. De vertegenwoordigers van deze organisaties kaarten aan dat naast het maatschappelijk leven ook zorg alsmaar duurder wordt met als gevolg dat ook de groep die het nu reeds financieel moeilijker heeft ook toeneemt. We denken hierbij aan stijgende kostprijzen van individuele zorgverstrekkers, medicatie, opname in woonzorgcentra en ziekenhuizen.

WAT VERWACHTEN WE VAN U?

- Neem initiatief om het gesprek aan te gaan met de zorgverstrekkers om knelpunten in verband met betaalbaarheid en toegankelijkheid te detecteren.
- Promoot het systeem van de 3de betalingsregeling en supplementen- vrije prestaties.
- Stimuleer wijkgezondheidscentra en brede eerstelijnspraktijken in uw lokaal bestuur.
- Ondersteun burgers met vragen over rechtentoekenning en maximaliseer de rechten van de burger.
- Probeer zoveel mogelijk interne procedures te vereenvoudigen en vermijd complexiteit bij zorg- en welzijnsvragen voor de burger.

Tekorten in de zorg

INLEIDING

Onze eerstelijnszone en vooral de Kempen wordt getroffen door heel wat tekorten in de zorg, met name huisartsen, tandartsen, verpleegkundigen, kinesitherapeuten, apothekers... Bijna iedere zorgactor en welzijnsactor kampt met tekorten.

Eerstelijnszone Kempenland nam in 2023 reeds een aantal kleinere initiatieven om deze problematiek aan te pakken. Aangezien de lokale besturen hun bezorgdheid reeds geuit hebben over de tekorten in de zorg en zich bewust zijn van deze problematiek zijn er ondertussen projectmiddelen vanuit de lokale besturen aan ELZ Kempenland overgemaakt vanuit het restsaldo van de vaccinatiecampaagne waar we de volgende jaren mee aan de slag kunnen gaan.

WAT VERWACHTEN WE VAN U?

- Zorg voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor nieuwe zorgverstrekkers.
- Voer campagne en promotie om studenten in de zorg aan te trekken.
- Voorzie plaatsen voor zorgactoren (multidisciplinaire praktijken) bij de ontwikkeling van nieuwe wijken zodat ook zorg en welzijn ingebed kan worden in de nieuwe wijk of buurt.

Mantelzorg

INLEIDING

In het Vlaams mantelzorgplan 2022-2024 worden lokale besturen en eerstelijnszones gestimuleerd om mantelzorgondersteuning op te nemen in het meerjarenbeleid.

In onze eerstelijnszone is er een ruim aanbod aan initiatieven, maar deze zijn onvoldoende afgestemd binnen het geografisch gebied van onze eerstelijnszone (soms tweemaal hetzelfde initiatief op korte tijd in één lokaal bestuur, gericht naar eigen klanten...) zodat het voor de mantelzorger zelf niet meer duidelijk is welk initiatief voor hem of haar van toepassing is.

We brengen de stakeholders die actief zijn in onze Eerstelijnszone samen. Verder brengen we bezorgdheden en opportuniteiten in kaart en we proberen te komen tot een afsprakenkader onder de vorm van een samenwerkingsovereenkomst.

Verder willen we de strategische doelstelling van het mantelzorgplan '(h)erkennen van mantelzorgers' mee ondersteunen. We richten ons in eerste instantie tot de zorg- en welzijnsactoren en trachten hen te sensibiliseren om mantelzorgers alvast te herkennen. We faciliteren eveneens de sensibiliseringscampagne naar burgers en maken gebruik van campagnemateriaal van de erkende mantelzorgverenigingen. We betrekken in onze werkgroep ervaringsdeskundigen, bijvoorbeeld mensen in armoede, om samen met hen te kijken op welke manier we kwetsbare mensen kunnen bereiken.

WAT VERWACHTEN WE VAN U?

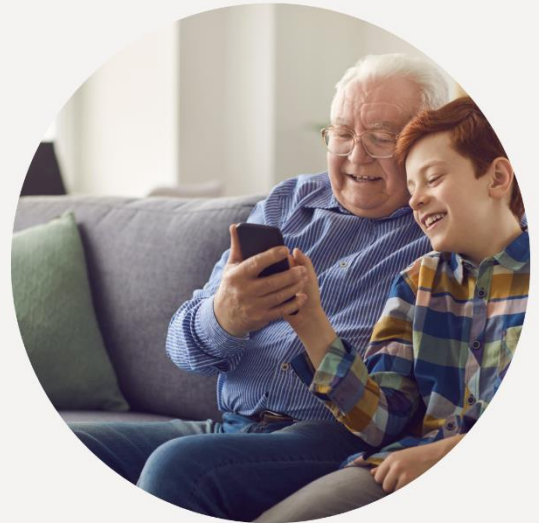
- Duidt iemand aan in het lokaal bestuur met een mandaat voor mantelzorg.
- Geef het goede voorbeeld als lokaal bestuur voor een mantelzorgvriendelijke werkgever.
- Voorzie middelen voor mantelzorgdetectie.
- Voorzie middelen voor een mantelzorgcoach of een mantelzorgpremie.
- Ontwikkel samen met de andere lokale besturen een mantelzorgvisie en zet in op diverse vormen van ondersteuning.
- Ondersteun erkenning en waardering van mantelzorgers, ondersteun de dag van de mantelzorger.
- Voorzie per lokaal bestuur een laagdrempelig informatiepunt.
- Zorg ervoor dat mantelzorgers gemakkelijk de weg vinden naar het informatiepunt.

De digitale kloof

INLEIDING

Digitale toepassingen zijn niet meer weg te denken in onze maatschappij. Burgers die digitaal niet mee zijn, voelen zich uitgesloten. Iedereen heeft gelijke rechten en verdient gelijke kansen. Het inzetten op e- inclusie is belangrijk om gelijke kansen voor iedereen te verzekeren. Idealiter wordt een inclusiebeleid dicht bij de burger georganiseerd. Voor het realiseren van een lokaal e- inclusiebeleid is maatwerk en ondersteuning nodig van lokale besturen in nauwe samenwerking met partners.

WAT VERWACHTEN VAN U?

- Coördineer en promoot initiatieven digitale vorming en het 'iedereen mee- verhaal'.
- Neem een actieve rol op bij Digidak.
- Breng de noden van burgers in kaart.
- Behoudt fysieke loketten en behoudt persoonlijke communicatie.
- Organiseer niet alles op afspraak, maar voorzie ook vrije inloopmomenten.
- Probeer cash betalen daar waar het mogelijk is te behouden.
- Voorzie telefoonnummers waar burgers effectief terecht kunnen met vragen.
- Verduurzaam projectfinanciering in verband met e- inclusie.
- Organiseer periodieke evaluaties en pas strategieën aan indien nodig.
- Werk samen met andere lokale besturen om krachten te bundelen en de impact te vergroten.
- Zorg voor begrijpelijke communicatie en blijf inzetten op communicatie op papier voor kwetsbare burgers.

Algemene aanvullingen en suggesties

- Zet in op wijkgerichte werking of buurtzorg.
- Ondersteun het vrijwilligerswerk in uw lokaal bestuur en stimuleer ook jonge mensen om een actieve rol op te nemen voor zorg en welzijn van burgers.
- Zet meer in op preventie en stimuleer lokale en bovenlokale samenwerking met partners om krachten te bundelen.
- Geef aandacht aan mobiliteit voor kwetsbare burgers.

Slotwoord

In bovenstaand memorandum worden suggesties opgesomd, waarvan we verwachten een positief effect te hebben op een significante toename aan zorg en welzijn, zeg maar geluk, van de burgers van onze eerstelijnszone. Wij richten ons tot beleidsmakers, bestuurders, zorgverleners,... mensen waarvan we geloven dat ze het verschil kunnen maken in het realiseren van deze doeleinden. Mensen met bijzondere kwaliteiten, sterke toekomstvisie en een groot maatschappelijk en menselijk engagement. En dit alles in functie van de burger, de patiënt, de mantelzorger,... en graag uitgewerkt in een zorgende buurt of gemeenschap.

Heel bijzonder is dat een bestuurder morgen ook patiënt of mantelzorger kan zijn. Zo hebben alle betrokkenen dezelfde belangen: een maatschappij waarin zorg betaalbaar is, maar ook haalbaar. Eén waarin eenieder zorg kan opnemen en de noodlijdende zorgberoepen mee kan ontlasten. Eén waarin elke burger bijdraagt tot een buurt, een gemeente waarin elk individu krijgt wat hij nodig heeft, maar eveneens ondersteunt waar hij het verschil kan maken. Dit tweerichtingsverkeer is de sleutel tot zorg voor iedereen: “ik zorg nu voor mijn medemens, hij heeft het harder nodig. Dan zal ik op zorg kunnen rekenen wanneer ik het nodig heb.”

Enkel als we met alle betrokken uit alle clusters samen de verantwoordelijkheid opnemen zorg te dragen voor onze zorg en welzijn en de middelen en mogelijkheden inzetten op plaatsen waar ze het hardst nodig zijn, zullen ook later personen met een nood aan zorg en ondersteuning, dit nog ergens kunnen vinden. Dit vraagt een attitude bij iedere burger die moet ingebed geraken in ons erfgoed, in onze waarden en moet dus uitgedragen worden vanuit de filosofie van een stad of gemeente, “een zorgzaam lokaal bestuur”.

De tevredenheid van de bewoner zal er wel bij varen en de zorgverleners zullen herademen.

De voorzitter,
Dr. Kris Bayens

Albert Van Dyckstraat 10 • 2300 Turnhout
info@elzkempenland.be

WWW.ELZKEMPENLAND.BE

 EERSTELIJNSZONE
KEMPENLAND